

Forslag til Landstingslov om Grønlands Statistik*Formål og opgaver*

§ 1. Grønlands Statistik er den centrale myndighed for den grønlandske statistik.

Grønlands Statistik har til formål:

- 1) at sikre det datamæssige grundlag for analyse af den samfundsmæssige udvikling, for politiske og administrative beslutninger, planlægning og samfundsvidenskabelig forskning,
- 2) at gennemføre metodeudvikling med henblik på indsamling, bearbejdning og analyse af data,
- 3) at forestå tilvejebringelse af statistiske oplysninger for, i samarbejde med relevante dataleverandører og brugere at udvide basisstatistikken,
- 4) at gennemføre samfundsvidenskabelig forskning – herunder specielt vedrørende økonomi, erhvervsudvikling, sociale, velfærdsmæssige og demografiske forhold - af relevans for Grønland,
- 5) at formidle statistiske oplysninger om samfundsforhold og resultaterne af institutionens forskning til offentligheden.

§ 2. Grønlands Statistik:

- 1) indsamler, bearbejder og offentliggør statistiske oplysninger vedrørende samfundsforhold,
- 2) kan mod betaling påtage sig indsamling, bearbejdning og offentliggørelse af statistiske oplysninger samt udføre forskningsopgaver for hjemmestyrets øvrige institutioner, kommuner, organisationer og private virksomheder m.v.,
- 3) forestår eller medvirker ved indretning og udnyttelse af offentlige myndigheders registre, der tjener til varetagelse af administrative opgaver for det offentlige og erhvervslivet, og som kan anvendes til statistiske formål,
- 4) kan bistå udvalg og kommissioner i statistiske spørgsmål,
- 5) kan udarbejde statistiske analyser og prognoser,
- 6) varetager opgaver vedrørende internationalt statistisk samarbejde,
- 7) opbevarer og vedligeholder register- og tællingsdata til gennemførelse af tidsserieanalyser,
- 8) udfører samfundsvidenskabelig forskning.

Stk. 2. Grønlands Statistik skal i øvrigt efter landsstyrets bestemmelse forestå tilvejebringelse af statistiske oplysninger til brug for hjemmestyrets administration og landstinget.

§ 3. Hvis en offentlig myndighed eller institution påtænker at påbegynde opbygning af registre samt indsamling og bearbejdelse af statistiske oplysninger, skal Grønlands Statistik underrettes herom med henblik på samordning.

§ 4. Grønlands Statistik er forpligtet til at offentliggøre resultaterne af sin forskning.

Grønlands Statistiks ledelse

§ 5. Til varetagelse af det overordnede ansvar for Grønlands Statistik udpeges en bestyrelse.

Stk. 2. Bestyrelsen består af 5 medlemmer med indsigt i samfundsforhold. Landsstyret udpeger bestyrelsesmedlemmer for 3 år ad gangen.

Stk. 3. Bestyrelsen fastlægger selv sin forretningsorden.

Stk. 4. Statistikchefen deltager i bestyrelsens møder som tilforordnet.

§ 6. Bestyrelsen udarbejder forslag til samordning af offentlig statistik og påser, at Grønlands Statistik arbejder i overensstemmelse med formålsbestemmelserne.

Stk. 2. Bestyrelsen godkender Grønlands Statistiks langsigtede planlægning for indsatsområder og de årlige arbejdsplaner.

Stk. 3. Bestyrelsen afgiver én gang årligt en beretning om institutionens virksomhed til landsstyret.

Stk. 4. Bestyrelsen kan nedsætte rådgivende udvalg.

§ 7. Statistikchefen varetager den daglige ledelse af Grønlands Statistik og repræsenterer institutionen udadtil.

Stk. 2. Landsstyret udnævner statistikchefen efter indstilling fra bestyrelsen.

§ 8. Landsstyret kan fastsætte nærmere regler om Grønlands Statistiks styrelse.

Andre bestemmelser

§ 9. Grønlands Statistiks årlige bevillinger til den grundlæggende statistik (jf. § 2, punkt 1, 3 og 6) samt projekter fastsættes på finansloven.

Stk. 2. Fondsmidler og anden ekstern finansiering kan disponeres af Grønlands Statistik i overensstemmelse med de formål, midlerne er givet til.

§ 10. Offentlige myndigheder og institutioner skal efter anmodning fra Grønlands Statistik afgive de oplysninger, som Grønlands Statistik har behov for til udførelsen af den i arbejdsplanen fastlagte statistikproduktion

§ 11. Erhvervsdrivende, arbejdsgivere, ejere og lejere af boliger samt alle, der indfører eller udfører varer til udlandet, herunder Færøerne og Danmark, eller har økonomiske mellemværender med udlandet, skal efter anmodning fra Grønlands Statistik afgive de oplysninger, som Grønlands Statistik har behov for til udførelsen af den i arbejdsplanen fastlagte statistikproduktion.

§ 12. Landsstyret fastsætter regler for afgivelse af oplysninger til Grønlands Statistik.

§ 13. Oplysninger om enkeltpersoner eller enkelte virksomheder, som Grønlands Statistik modtager i henhold til bestemmelserne i §§ 10 og 11 må ikke videregives til andre.

§ 14. Den, der undlader rettidigt at meddele de oplysninger, der afkræves efter §§ 10 og 11, eller forsætligt eller ved grov uagtsomhed afgiver urigtige oplysninger, kan idømmes bøde.

Stk. 2. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Overgangs- ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelser

§ 15. Ved første valg af bestyrelsesmedlemmer udpeges to medlemmer for 1½ år.

§ 16. Loven træder i kraft den 1. juli 1999.

Stk. 2. Samtidig ophæves landstingslov nr. 5 af 19. juli 1989 om statistisk virksomhed i Grønland.

Bemærkninger til forslag til landstingslov om Grønlands Statistik

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget indeholder dels bestemmelser fra lov om statistisk virksomhed i Grønland fra 1989 med senere ændringer og dels – i overensstemmelse med sundhedsudvalgets betænkning fra EM98 - visse elementer fra landstingsloven om Grønlands Naturinstitut. Endelig er der foreslået visse nødvendige ajourføringer af de oprindelige lovbestemmelser, blandt andet inspireret af loven om Danmarks Statistik.

Grønland Statistik har gennem sin snart 10-årige levetid i stigende grad været engageret i forskningsmæssige aktiviteter. I erkendelse heraf og for at styrke GS' integritet foreslog landstingets sundhedsudvalg under EM98 (betænkning af 17. oktober 1998), at der fremsættes et lovforslag om ændring af GS' status, således "*at Grønlands Statistik ... etableres som en slags sektorforskningsinstitution a la Grønlands Naturinstitut*" samt, at der "*...organisatorisk skal ske en klar adskillelse mellem det faglige og det politiske.*". Loven vil også forbedre mulighederne for, at Grønlands Statistik på linje med andre forskningsinstitutioner kan søge og disponere over midler fra fonde, forskningsråd og lignende. For yderligere at styrke institutionens uafhængighed medfører forslaget dannelse af en egentlig bestyrelse.

Forslaget indebærer, at Grønlands Statistik får formaliseret mulighederne for på linje med andre forskningsinstitutioner at kunne søge og disponere over midler fra fonde, forskningsråd og lignende. For yderligere at styrke institutionens uafhængighed medfører forslaget dannelse af en egentlig bestyrelse som erstatter det nuværende Rådgivende Statistikudvalg.

Den nugældende statistiklov trådte i kraft 1. juli 1989. I oktober 1994 blev der gennemført en lovændring, der bemyndigede landsstyret til at fastlægge regler om i hvilken form og i hvilket omfang data skal indberettes. Samtidig blev kompetencen til at fastlægge den årlige arbejdsplan flyttet fra Landsstyret til det rådgivende udvalg vedrørende statistik, ligesom statistikvirksomhedens navn på dansk blev forenklet til Grønlands Statistik.

Da Grønlands Statistik blev oprettet i 1989 var målet at etablere en central statistikmyndighed. I takt med hjemmestyrets overtagelse af flere ansvarsområder og den grønlandske økonomis mere selvstændige karakter, øgedes også landstingets og landsstyrets muligheder for at føre egentlig økonomisk politik. Hermed steg behovet for et kvalificeret datagrundlag som forudsætning for at kunne planlægge nye tiltag og vurdere konsekvenserne af den førte politik.

På denne baggrund blev der formuleret følgende mål for den statistiske virksomhed:

- At imødekomme behovet for en samordnende myndighed i forbindelse med udarbejdelse af offentlig statistik.
- At sikre, at statistikvirksomheden kan indhente alle nødvendige oplysninger hos såvel offentlige myndigheder som hos private erhvervsdrivende og enkeltpersoner.
- At sikre, at offentlige myndigheders registre indrettes og udnyttes således, at oplysningerne også kan anvendes i statistisk øjemed.

Et enigt landsting vedtog i 1989 loven efter en debat, der betonedede behovet for statistiske oplysninger for at kunne følge udviklingen og have et redskab i de administrative og politiske beslutningsprocesser.

Siden 1989 har Grønlands Statistik udvidet sine kerneområder, senest med en udbygning af turisme- og kriminalstatistikken og muligheden for at søge informationer fra Grønlands Statistik via internettet.

Grønlands Statistik har endvidere gennemført en række forskningsaktiviteter, hvoraf de væsentligste inden for de sidste år har været *Levevilkårsundersøgelsen* fra 1994, *Mål og strategier i den grønlandske erhvervsudvikling*. Hertil kommer den igangværende *Undersøgelse af levevilkår blandt inuit, samer og oprindelige folk på Kola-halvøen og Chukotka*, der gennemføres i et samarbejde med forskere, forskningsinstitutioner samt lokale, regionale og nationale repræsentanter for inuit- og samebefolkningerne.

GS' aktiviteter falder inden for flere af de indsatsområder, der er indeholdt i Landstingets forskningspolitiske handlingsplan 1998-2000 – herunder samfunds- og erhvervsudvikling, rammebetingelser for erhvervsudviklingen, og sociale og velfærdsmæssige forhold.

Et ønske om at styrke den samfundsvidenskabelige forskning i Grønland vil kunne fremmes ved den fremlagte lov.

Igangsættelse af forskningsaktiviteter i forlængelse af den eksisterende statistikproduktion forventes også at ville forbedre muligheden for at rekruttere kvalificerede og erfarne statistikkonsulenter til Grønlands Statistik. Samtidig muliggør forskningsaktiviteter videre uddannelse for statistikkonsulenter, f.eks. i form af Ph.D.-forløb.

Kvalitet i statistikproduktion kræver til stadighed udvikling af nye metoder i forbindelse med indsamling og analyse af oplysninger. Også for at sikre kvaliteten vil direkte engagement i forskningsaktiviteter være af væsentlig betydning.

Finanslovsbevillingen dækker produktion af basisstatistik og projekter. Med den ændrede status til "*en slags sektorforskningsinstitution*" må det forventes, at der præsteres en forskningsindsats ud over den, der er en forudsætning for at udvikle, vedligeholde og kvalificere en løbende statistikproduktion. Egentlige forskningsprojekter vil således kunne finansieres enten på finansloven eller ved eksterne midler fra grønlandske og udenlandske fonde, forskningsråd o .lign - eller som eksternt rekvirerede opgaver.

Grønlands Statistik vil – i lighed med f.eks. Naturinstituttet - ifølge lovforslaget kunne disponere over de tildelte midler i overensstemmelse med de formål de er givet til, og vil dertil kunne indgå samarbejde med andre forskningsinstitutioner.

Det har fra flere sider været ønsket at statistikvirksomhedens relative uafhængighed af centraladministrationen blev formaliseret. Vedtagelse af lovforslaget vil medføre ændringer i Grønlands Statistiks ledelse, idet det nuværende Rådgivende Statistikudvalg vil blive erstattet af en egentlig bestyrelse. Bestyrelsen vil få det overordnede ansvar for at videreføre og – udvikle statistikproduktionen, og for at koordinere synergieffekterne ved at have statistik og forskning placeret i samme virksomhed. Bestyrelsens medlemmer er udpeget på grundlag af

deres personlige kvalifikationer, og har ikke til opgave at repræsentere bestemte myndigheder/organisationers interesser.

Lovforslagets gennemførelse forventes derudover ikke at få administrative konsekvenser.

De økonomiske konsekvenser af den ændrede ledelsesstruktur vil afhænge af, hvor mange bestyrelsesmedlemmer, der bor uden for Nuuk. Det forudsættes dog, at udgifter hertil afholdes over institutionens drift. Derudover vil lovændringen alene få økonomiske konsekvenser for landskassen i den udstrækning, landstinget ønsker generelt eller konkret i forbindelse med enkelte projekter at bidrage til finansieringen af GS' forskningsmæssige aktiviteter.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Beskriver formålet med Grønlands Statistik.

Til § 2:

Paragraffens stk. 1 svarer overvejende (nr. 1-6) til § 1 i den nugældende lov om statistisk virksomhed i Grønland, idet der er tilføjet en ny opgave med at opbevare register- og tællingsdata (nr. 7), ligesom samfundsvidenskabelig forskning er blevet inkluderet som nr. 8. Herudover er nr. 2 blevet udvidet med "...*samt udføre forskningsopgaver...*".

Bestemmelsen i nr.2 gør det muligt for GS at kræve betaling for særlige opgaver som institutionen måtte blive bedt om at udføre udenfor institutionens årlige arbejdsplan, og som man ikke kan påtage sig indenfor rammerne af de årlige finanslovsbevillinger.

I nr. 3 er ordet *centrale* udgået, blandt andet for at undgå usikkerhed om hvilke registre, der må anses for centrale. Retsstillingen præciseres ved at fastslå, at GS medvirker i større eller mindre omfang ved indretningen af alle offentlige registre, som kan bruges i statistisk øjemed, i øvrigt jf. kommentarerne til § 3 nedenfor.

Bestemmelsen i nr. 7 er indsat for at give GS en arkivfunktion for så vidt angår elektronisk lagrede oplysninger, der i statistik- og forskningsøjemed vil kunne anvendes i analyser af lange tidsserier.

I nr. 8 formaliseres retten til at udføre forskningsaktiviteter alene eller sammen med andre forskere og forskningsinstitutioner – herunder f.eks. Ilisimatusarfik.

Idet centraladministrationen ved etablering af en bestyrelse ikke længere gennem et rådgivende udvalg får direkte indflydelse på Grønlands Statistiks arbejdsplan, er et nyt stk. 2 tilføjet. Det er hensigten med bestemmelsen at tydeliggøre adgangen til at tilgodese administrationens og landstingets behov for statistiske oplysninger. Ændringen er i øvrigt parallel til en bestemmelse i lov om Danmarks Statistik. Da bestyrelsen i den årlige arbejdsplan fastlægger de statistikbehov, der skal tilgodeses inden for finanslovsrammen (dækkende de i § 2 punkt 1, 3 og 6 beskrevne opgaver), må opgaver pålagt ud over arbejdsplanen forventes særskilt honoreret (jf. § 2 punkt 2).

Til § 3

Paragraffen indeholder en udvidelse af den nugældende § 1, stk. 2, idet sætningen "...*opbygning af registre samt...*" er tilføjet. Med tilføjelsen ønskes fastlagt i loven, at offentlige myndigheder er forpligtet til at underrette GS med henblik på samordning.

Samordningsfunktionen – den koordinerende indsats – har netop hørt til de mest fundamentale begrundelser for oprettelse af en central statistikfunktion: at undgå dobbeltarbejde samt at sikre den mest hensigtsmæssige udnyttelse af information i offentlige myndigheders registre og undersøgelser til statistiske formål.

Til § 4

Det er væsentligt at fastslå, at forskningsresultater offentliggøres. Det indebærer samtidig, at en rekvirent ikke vil kunne kræve resultater af rekvireret forskning tilbageholdt med mindre der er tale om individoplysninger, der falder ind under bestemmelserne om konfidentialitet og beskyttelse af den enkelte person eller den enkelte virksomhed. Paragraffen svarer til § 4, stk. 1 i landstingslov nr. 6 af 8. juni om Grønlands Naturinstitut.

Til § 5:

Konstruktionen er valgt for at sikre Grønlands Statistik en også formel uafhængighed af forvaltningen. Institutionen sikres en entydig og handlekraftig ledelse, men samtidig bredde i planlægning og beslutningstagning, ligesom der vil kunne sikres en balance mellem den forskningsmæssige uafhængighed og de samfunds- og forvaltningsmæssige behov for relevant viden.

Der bør ved udpegning af bestyrelsesmedlemmer sikres det bredest mulige ekspertisegrundlag i bestyrelsen. Herunder bør det fremhæves, at for bedst at varetage institutionens interesser bør bestyrelsens medlemmer vælges ud fra personlige kvalifikationer – og ikke som repræsentanter for bestemte myndigheder/organisationer. Der bør lægges vægt på, at der vælges personer med stor indsigt i det grønlandske samfund og/eller samfundsvidenskabelig metode.

Landsstyret udpeger bestyrelsen. Landsstyret kan uddelegere denne kompetence eksempelvis til det ressortansvarlige landsstyreområde. I tilfælde af et medlems udtræden af bestyrelsen forudsættes det, at et nyt medlem udpeges efter samme procedure for den resterende del af perioden.

Bestyrelsesmedlemmerne vederlægges i overensstemmelse med vederlagsloven, mens der ikke påtænkes udbetalt bestyrelseshonorar.

Til § 6

I denne paragraf afgrænses bestyrelsens ansvarsområder. Bestyrelsen skal godkende de årlige arbejdsplaner, der fastlægger institutionens statistikproduktion og udgør grundlaget for indhentning af oplysninger jf. §§ 10 og 11. Bestyrelsen udarbejder endvidere en årlig beretning om institutionens aktiviteter. Beretningen bør indeholde en redegørelse for arbejdsområderne i det forløbne år, herunder graden af målopfyldelse inden for institutionens hovedområder samt planerne for det kommende år.

Bestyrelsen gives i stk. 4 mulighed for at nedsætte stående udvalg og ad hoc-udvalg. Et rådgivende forskningsudvalg kunne f.eks. etableres som et stående udvalg med 4-6 medlemmer tilknyttet den samfundsvidenskabelige forskningsverden – typisk aktive forskere. Meningen med rådgivende udvalg er at tilføre institutionen og bestyrelsen sagkundskab på specialiserede felter. Ad hoc udvalg vil kunne oprettes f.eks. for at følge større projekter.

Til § 7

I sundhedsudvalgets betænkning fra EM98 lægges der vægt på *"...en klar adskillelse mellem det faglige og det politiske."* Det fastslås i paragraffen, at institutionen har en administrativ leder, som er ansvarlig over for bestyrelsen, landsstyret og offentligheden. Bestemmelserne

tilsigter, at den centrale statistikproduktion planlægges og udføres under hensyn til bredere, samfundsmæssige interesser.

Bestemmelsen i stk. 2 sikrer bestyrelsen indflydelse på valget af statistikchef.

Til § 8

Landsstyret kan fastsætte regler, som præciserer kompetencefordelingen mellem bestyrelsen og statistikchefen. Sådanne regler bør fastsættes efter forudgående drøftelse med Grønlands Statistiks bestyrelse og statistikchefen.

Til § 9:

Institutionen har en bevilling på finansloven. Bevillingen dækker produktionen af den grundlæggende statistik, basisstatistikken, og projekter. Med den ændrede status til "*en slags sektorforskningsinstitution*" må det forventes, at der præsteres en forskningsindsats ud over den, der er en forudsætning for at udvikle, vedligeholde og kvalificere en løbende statistikproduktion. Egentlige forskningsprojekter vil således kunne finansieres enten på finansloven eller ved eksterne midler i form af fonds- og forskningsmidler eller som eksternt rekvirerede opgaver.

Det må forudsættes, at der skabes både bevillingsmæssig og regnskabsmæssig adskillelse mellem den basale statistikproduktion (inkl. den hertil nødvendige metodeudvikling mv.) og egentlige forskningsprojekter.

Dispositionsretten over fondsmidler mv. er henlagt direkte til institutionen i lighed med de regler, der gælder for Grønlands Naturinstitut.

Til § 10-11

§§ 10 og 11 er videreført i en let omarbejdet form fra de nugældende §§ 3 og 4. Ændringen består alene i en sproglig harmonisering, således at der ikke opstår fortolkningsstvivl på grund af forskellig terminologi.

Bestemmelserne giver Grønlands Statistik hjemmel til at indhente oplysninger, som er nødvendige for den i arbejdsplanen planlagte statistikproduktion, fra såvel offentlige som private kilder.

At flere og flere offentlige myndigheder og institutioner lader dataindsamlings-, databehandlings- og registeropgaver løse eksternt, af fx konsulentfirmaer med specialer indenfor de nævnte områder, fritager ikke myndigheden/institutionen fra at stille oplysninger til rådighed for Grønlands Statistik til statistikproduktionen.

Til § 12

Bestemmelsen indførtes i forbindelse med ændringen i 1994 af statistikloven.

Det var væsentligt i forbindelse med udarbejdelse af forslaget til statistiklov i 1989, at loven blev kortfattet og enkel og dermed - f.eks. - ikke indeholdt de mere detaljerede bestemmelser om afgivelse af oplysninger, som loven om Danmarks Statistik indeholder. I loven om Danmarks Statistik fastlægges på en række områder såvel omfang af dataleverance som den form data afleveres på. Forslaget til ændring tager f.eks. sigte på at kunne afkræve data i elektronisk form, forudsat de forefindes på elektronisk medium.

Hvis data kan afleveres på elektronisk medium undgås et u hensigtsmæssigt ressourcspild, der udover at fordyre produktionen af statistik også indebærer forsinkelser. Det forudsættes, at de ønskede oplysninger enten er umiddelbart tilgængelige på elektronisk medium hos den pågældende dataleverandør eller findes i en sådan form, at tilvejebringelse af data og aflevering i elektronisk form ikke betyder en urimelig arbejdsmæssig belastning

Til § 13

Paragraffen er blevet ændret i forhold til den nugældende § 5, idet kun 1. led bibeholdes. Registerloven fra 1978 gælder stadig i Grønland. På baggrund af et EU-direktiv pågår der i øjeblikket i EU-landene en større omlægning af lovgivningen omkring registrering af personoplysninger. Denne omlægning, der på flere områder tegner til at ville medføre stramninger i reglerne om udveksling af oplysninger med tredjelande, kan dermed også komme til at berøre Grønland. Sikkerhedsniveauet for personhenførbare oplysninger vil således blive af central betydning.

Der er med denne bestemmelse, for de oplysninger som Grønlands Statistik indsamler og behandler, lovfæstet en sådan skærpelse af sikkerhedsniveauet.

Der er med denne bestemmelse samtidig sikret overensstemmelse med FN's grundlæggende princip for officiel statistik: "*Individualoplysninger indsamlet af de statistiske institutioner til statistisk bearbejdning, hvad enten de kan henføres til fysiske eller juridiske personer, skal behandles fortroligt og må udelukkende anvendes til statistiske formål.*" (FN's statistiske Kommission)

Til § 14:

Paragraffen er identisk med § 6 i den nugældende lov om statistisk virksomhed i Grønland. Paragraffen sikrer, at Grønlands Statistik kan få udleveret oplysninger til brug for den i arbejdsplanen fastlagte statistikproduktion, om nødvendigt med henvisning til denne sanktionsmulighed. En tilsvarende formulering anvendes i øvrigt i lov om Danmarks Statistik, § 13.

Til § 15

Når 2 bestyrelsesmedlemmer kun udpeges for 1½ år, skyldes det ønsket om at undgå en situation, hvor alle bestyrelsesmedlemmer udskiftes på én gang.

Til § 16

Samtidig med lovens ikrafttræden bortfalder loven om statistisk virksomhed i Grønland.